

Večernik

Leto VI (XII.), štev. 5

Maribor, petek 8. januarja 1932

»JUTRA«

Za razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.400

Velja mesečno prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din. dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Borba Indije

Borba, ki se že nekaj let bje med ogromno, trisotmilijonsko Indijo in Veliko Britanijo, je po neuspeli londonski konferenci pri »okrogli mizi« stopila v novo nevarno fazo. Vodja indijskih nacionalistov, Mahatma Gandhi, je žetako po odhodu iz Londona napovedal pričetek nove nepokorščine napram angleški nadoblasti, in čim so v Indiji za to izvedeli, je bilo namah konec premirja. Toda Gandhi se je pri tem tudi prav dobro zavedal, da v Londonu ne bodo prekrizanih rok gledali novih nemirov in nove propagande. Takoj, ko se je povrnil v Bombay, je bil pripravljen na to, da bo aretiran. Ko so policijski organi prišli na njegov dom, jih je sprejel s smehljajem in v ječo je odšel mirno in vdano, kakor more iti le mož, ki se bori za velike ideje, ki daleč presegajo vrednost enega samega človeškega življenja ali celo ene same generacije.

Gandhijeva aretacija pa je med indijskimi nacionalisti izzvala veliko razburjenje. Vest o tem se je z bliskovito naglico raznesla po vsem prostranem cesarstvu, in policijske oblasti so le z največjim naporom preprečile večje spopade. Toda več tudi one niso mogle in najbrže sploh ne bodo mogle storiti. Boj kot angleškega blaga, odpor proti vsakemu stiku med ljudstvom in oblasti in prikrit boj za popolno neodvisnost se bo nemoteno nadaljeval, in Velika Britanija bo tudi že samo od tega težko prizadeta. Mogoče pa je tudi, da pride do boja na nož, ki bo terjal silne človeške žrtve, posebno če bodo nad Gandhijevo idejo duhovne in mirne borbe zmagale zahteve ekstremistov, katerih vrste se spričo stopanja Anglije vedno bolj krepijo.

Kljub vsemu temu pa ni verjetno, da bi mogla Indija že sedaj s silo doseči svojo popolno ločitev od veliko-britanskega imperija, ker ji za to manjka potrebna enotnost. Indija, žal, ni niti versko, niti nacionalno, politično in socialno homogena država. Verska nasprotstva med hindujskim in muslimanskim prebivalstvom ovirajo enotno akcijo, a socialna razlika med »dotakljivimi« in »nedotakljivimi«, t. j. med svobodnimi in parijami, ji jemljejo socialno moč, brez katere ne more obvladati vseh ogromnih milijonov od Himalaje do Indijskega oceana. Na tretji strani pa je še manj verjetno, da bi se v borbo vmešali indijski principi, radže in maharadžje, katerim pušča Velika Britanija popolno svobodo. Tej kasti izkoriščevalcev Indije bi se nikoli več ne godilo tako dobro, kakor se ji sedaj, če bi postala Indija docela samostojna nacionalna država.

Na drugi strani je pa prav tako gotovo, da se spor ne bo mogel raztegniti in Infinitum. Velika Britanija bo hočeš nočeš, prej ali slej morala priznati Indiji tiste pravice, katere zahteva in neobhodno potrebuje za svoj bodoči razvoj. Pomisliti je namreč treba, da Indija ni kak-

Versajska mirovna pogodba se mora izvršiti

ODLOČEN GOVOR AMERIŠKEGA DRŽAVNEGA TAJNIKA STIMSONA V REPREZENTACIJSKI ZBORNICI.

WASHINGTON, 8. januarja. Državni tajnik Stimson je imel v finančnem odseku reprezentacijske zbornice govor o sodelovanju Zedinjenih držav pri veliki razorožitveni konferenci v Ženevi. Odločno je zagovarjal kredite, ki so potrebni za odpošiljatev ameriške delegacije na to konferenco.

Stimson je med drugim dejal, da bo razorožitvena konferenca najvažnejši politični dogodek po svetovni vojni. Amerika se zato v polni meri zaveda, da mora storiti vse, kar je v njeni moči, da se izvrši oni program, ki je bil v versajski mirovni pogodbi postavljen kot opravičilo za razorožitev Nemčije. Ameriška vlada bo z vsemi silami poskrbela za to, da se bodo v Ženevi dosegli ugodni rezultati. Položaj je sedaj tak, da bi se ves

razorožitveni problem odgodil na nedoločen čas, če bi Združene države odrekle svoje sodelovanje, kar bi povzročilo zopet nove gospodarske zmede na vsem svetu.

Amerika, je naglasil Stimson, sicer ni ratificirala versajške mirovne pogodbe, sodelovala pa je pri odločanju o razorožitvi Nemčije. Zato je sedaj moralno dolžna prisiliti tudi druge signatarne sile te pogodbe, da izpolnijo prevzete obveznosti in se tako enkrat za vselej napravijo konec nemoralnemu stanju ter samovoljnemu tolmačenju versajške mirovne pogodbe.

Po Stimsonovem govoru je zbornica brez ugovora izglasovala kredit za razorožitveno delegacijo, ki znaša 450.000 dolarjev.

Borba proti socialni bedi

LEP ČIN OSIJEŠKIH DELAVCEV. — VAŽNA ODLOČITEV V SPORU S HIŠNIMI GOSPODARJI V ZAGREBU

OSIJEK, 8. jan. Da se omili beda, ki jo povzroča brezposelnost, so delavci nekaterih tukajšnjih tovarn sklenili pri-skočiti svojim nesrečnim tovarišem na pomoč na ta način, da so javili ravnateljstvu podjetij, v katerih so zaposleni, da so pripravljeni odstopiti en odstotek svojega zaslužka za fond Pomožne akcije. V samem Osijeku bo na ta način mogoče zbrati 430.000 Din. Družine brezposelnih delavcev bodo prejemale del podpore in natura, del pa v denarju. Ministrstvo za socialno politiko je to odločitev osijeških delavcev najiskrenejše pozdravilo in jo priporoča tudi delavstvu po ostalih jugoslovanskih mestih.

NOVA ŽELEZNIŠKA POSTAJA BATOVO.

ZAGREB, 8. januarja. V Koprivnici se je pokrenila akcija za gradnjo nove postaje Batovo na glavni progi Koprivnica - Gječenje na Madžarskem. Nova postaja bi bila zadnja obmejna in namenjena prebivalstvu vasi. Gola, Ždrala, Gotalovo itd.

AVSTRIJSKA POROTA VSE OPROŠČA.

GRADEC, 8. jan. Tukajšnja porota je oprostila vsake krivde in kazni Hannsa Steinbergerja, člana republikanskega Schutzbunda, ki je o priliki Pfrimerjevega puča ustrelil heimweh-rovca Münzerja.

šna nekulturna in necivilizirana pokrajina, kakor afriški Kongo ali Nova Gvineja. Svoji prastari kulturi je indijsko ljudstvo v zadnjih sto letih pridružilo še kulturne in civilizacijske dobrine Evrope. Tehnizacija in industrializacija dežele napreduje silno naglo. Danes so pri prometu, po tovarnah, delavnicah itd. zaposleni že milijoni Indijcev. Tudi osnovno, srednje in visoko šolstvo ter časopisje se bolj in bolj izpopolnjuje in razvija. Indijska inteligenca ne zaostaja prav v ničemer za evropsko.

Danes je torej Indija že tako daleč, da bi v tem oziru mogla popolnoma izhajati brez Angležev, v gospodarskem ozi-

ZAGREB, 8. jan. Zagrebška mestna občina je, kakor dokazuje tozadevna rešitev finančnega ministra, dobila pravdo v zanimivem procesu proti Zvezi hišnih posestnikov. Šlo je namreč za vprašanje določevanja davka na stanarino v novih hišah, ki so, kakor znano, za več let oproščene vseh dajatev. Finančni minister je prvotno ugodil hišnim posestnikom, ko se je pa mestna občina proti temu pritožila, je izdal novo rešitev, po kateri za določanje davka na hišno pridobitino niso merodajne stavbe, ampak v njih se nahajajoča stanovanja ter dohodki najemnin, in sicer ne glede na to, ali so hiše stare ali nove.

ROPARJI VLOMILI V DAVČNI URAD.

BJELOVAR, 8. jan. Tu je bil izvršen grozen zločin, ki je pretresel vse mesto. Neznani roparji so ponoči vdrli v davčni urad, ubili slugo, ki je stražil v sobi pred blagajnami, prevrtili zid in odprli dve železni blagajni, v katerih pa niso ničesar našli. Naposled so se lotili tudi tretje, v kateri je bilo več ko pol milijona dinarjev, a bili so najbrže pregnani in so praznih rok pobegnili. Umorjeni sluga je bil 50letni Andrija Hunjec.

ru pa bi prav gotovo imela od osamosvojitve najmanj toliko škode, kakor bi jo imeli Angleži, katerim je še vedno glavni vir izvenevropskih dohodkov in blagostanja. Zato bi vsaj zaenkrat bil za obe stranki boljši sporazum, kakor pa boj na nož. Če so sedanje angleške ostre odredbe proti nacionalističnemu pokretu primerna pot do tega sporazuma, je zelo težko reči. Dvomljivo je vsekakor.

Razumljiva pa nam postane sedanja taktika Anglije v Indiji, če si predočimo, da se je izvršila na indijski notranji fronti velika sprememba, da je danes položaj drugačen kot je bil za časa kalifatskega pokreta, ko so Indijci in Muslimani na-

Atentat na japonskega cesarja

TOKIO, 8. januarja. Danes je bil poizkušeni atentat na japonskega cesarja. Ko se je cesar vračal z vojaške parade, je bila proti njegovemu vozu vržena bomba, ki pa je priletela v drugi voz, ki je sledil cesarskemu. Bomba je eksplodirala, a ranjen ni bil nihče. Atentatorja, nekega Korejca, so takoj prijeli. Imel je v žepu še eno bombo.

SILNI VIHARJI OB ANGLEŠKIH OBALAH.

LONDON, 8. jan. Predvčerajšnjim in včeraj je divjal na obalah Anglije, Irske in je v Rokavskem prelivu silen vihar, ki je ponekod dosegel 93 milj na uro. Povzročil je tako na kopnem kakor na morju veliko škodo. Najzanimivejše pa je, da se je temperatura nenavadno dvignila in je presegla ono na francoski rivieri. Angleško atlantsko brodovje, ki je hotelo na vaje, se je moralo takoj vrniti, a tudi druge ladje niso mogle zapustiti pristanišč. Iz raznih krajev poročajo, da je vihar podrl več hiš in drugih stavb. Pri tem je bilo šest oseb ubitih, več pa ranjenih. Precej škode je povzročil vihar tudi v Londonu.

FRANCOSKE BANKE IN ANGLIJA.

LONDON, 8. jan. Uradni krogi odločno zanikajo vest laburističnega »Daily Telegrapha«, da so francoske banke v zadnjih dneh potegnile svoje rezerve iz Velike Britanije ter s tem povzročile nov padec angleškega funta. Postopanje francoskih bank je, nasprotno, že ves čas od ukinitve zlate paritete funta, popolnoma korektno in lojalno.

MENOVANJE NOVIH KARDINALOV

RIM, 8. jan. Kakor doznava v poučenih krogih, bo papež sklical v prvi polovici februarja tajni konzistorij, na katerem bodo imenovani nekateri novi kardinali. Italijanski listi trdijo, da bo ob tej priliki izenačeno število italijanskih kardinalov s številom neitalijanskih, ki so sedaj v manjšini. Sedaj je namreč italijanskih kardinalov samo 26, ostalih pa 29.

TUDI V AMERIKI KORUPCIJA.

WASHINGTON, 8. jan. Demokrat-ski poslanec Pakman je stavil v reprezentacijskem domu predlog, da se državni tajnik (minister) za finance Mellon obtoži po zakonu o pobijanju korupcije, ker se kot šef državnih financ bavi s trgovskimi posli, zastopa okrog 300 družb in ima več milijonov dolarjev premoženja.

stopali složno proti Angliji. Nekdanja zaveznika sta sedela za okroglo mizo kot nasprotnika. Danes hodijo Gandhijevci in Muslimani ločena pota. Zakaj? Ker se 68 milijonov Muslimanov boji, da jih ne bi posrkalo 216 milijonov Hindov. Hindujsko-muslimanska enotna fronta je prebita, — Gandhi se je celo sam izjavil o mogočnosti krvavega spopada med obehma plemenoma, — in to je tisto, kar daje Angliji poguma pokazati Indijcem železno pest.

Darujte za pomožno akcijo!

Obvestilo davkoplačevalcem

VLOŽITEV DAVČNIH PRIJAV ZA OD MERO DAVKA NA POSLOVNI PROMET V L. 1931 IN NA PRIDOBIVNO ZA LETO 1932.

Davčna uprava v Mariboru razglša:

Davčne prijave za odmero davka na poslovni promet morajo vložiti vsi davkoplačevalci hkratu s prijavo za pridobitino, ki so obvezani plačevati 1% splošni davek na poslovni promet, katerih poslovni promet ni presegel višine zneska 500.000 Din; nadalje pa tudi vsi svobodni obrati, ne glede na velikost opravljenega prometa. Do 31. januarja morajo vložiti letne prijave vsa podjetja, vezana javnemu polaganju računov in zavezanci, katerih promet z blagom (ki ga ne vsebuje tarifa skupnega davka na poslovni promet v letu 1931) je presegal kvote 500.000 Din, kakor tudi vsa podjetja, katerih poslovni promet ni presegal 500.000 Din. Letno prijavo o prometu, opravljenem v letu 1931, pa morajo vložiti najkasneje do 31. januarja vsa industrijska podjetja, ne glede na višino prometa, vsa podjetja, ki so zavezana javnemu polaganju računov ter vsa ostala podjetja, katerih promet je lansko leto presegel 500.000 Din in ki so opravljala svoj promet z blagom, ki ga vsebuje tarifa skupnega davka na poslovni promet.

Davčno osnovo ugotavljata davčni odbor in pristojna davčna uprava.

Davčna uprava v Mariboru razglša nadalje, da morajo vsa podjetja, obrati (trgovski, industrijski in obrtni) kakor tudi vse osebe s samostojnim poklicem in vsi drugi, ki so zavezani pridobitini, vložiti v roku od 5. januarja do vštete 5. februarja 1932. prijave o dohodkih, ki so jih imeli v lanskem letu. Nadalje razglša davčna uprava, da se mora vložiti prijava za vsak obrat in vsako vrsto poslovanja posebej. Lastnik ali zakupnik mora prijavo izpolniti in podpisati. Morebitna pojasnila navedb pa naj obrazloži na posebni vložni poli. Davčni zavezanci naj navedejo resnične enoletne čiste dohodke, da se izognejo kazni. Obrtniki morajo v prijavi tudi izjaviti, če prodajajo nakupljene in že izgotovljene izdelke, če delajo s stroji na pogon ter koliko pomočnikov in vajencev zaposlujejo. Podjetniki, ki delajo po akordu, morajo navesti tudi to. Kdor bi ne izročil prijave v določenem terminu tega razglasa, bo plačal predpisano kazen. Prav tako bo kaznovan tudi oni, ki bo v prijavi navedel neresnične podatke o dohodkih. Tiskani obrazci za prijave se dobe pri županstvih ali pa pri davčni upravi.

Trgovstvo in mestna ubožna akcija.

Gremij trgovcev v Mariboru je na svoji širši seji sklenil voščilnični pismo, apelirati na vse trgovce, ki še niso oddali prispevkov za mestno ubožno akcijo poverjenikom, da določijo v to svrhu primerne svote ter jih pošljejo do prihodnje seje tajništva trgovskega gremija, kjer se vpišejo v gremijalno nabiralno polo. Gremij upa, da se nihče ne bo odtegnil tej prepotrebni akciji.

Mariborski umetniki za bedne.

Jutri ob 18. uri se bodo posvetovali na sestanku v mestni posvetovalnici mariborski umetniki in odborniki Pomožne akcije o prireditvi, ki jo nameravajo prirediti z združenimi močmi v korist siromašnim slojem mesta.

Novi grobovi.

Pri Sv. Lenartu v Slovenskih gorah je umrl na praznik sv. Treh kraljev gostilničar g. Vinko Kronvogel. Pogreb blagega in splošno priljubljenega pokojnika bo v soboto ob 15. uri iz hiše žalosti na domače pokopališče. — Včeraj je preminul v tukajšnji bolnišnici 84-letni železniški upokojenec Martin Osojnik. — V Košakih pa je umrla danes jutraj v visoki starosti posestnikova žena Marija Šantlova. Blag jima spomin, preostali naši sožalje!

Nov odvetnik v Mariboru.

G. Franjo Farkaš, doslej odvetnik v Novem Sadu, je preselil svojo pisarno v Maribor, ter je bil vpisan v imenik odvetniške zbornice v Ljubljani.

Službeni list

dravske banovine objavlja v 1. letošnji številki med drugim: zakon o konzularni konvenciji med Jugoslavijo in Poljsko, zakon o zobozdravniških in zobotehniških, zakon o ustroju civilne hiše našega kralja, pravilnik o kakovosti kono-pije in razne druge službene objave.

Nov način inkasiranja za plin.

Mestna plinarna objavlja: Z novim letom je uvedla mestna plinarna nov način kasiranja in je zadevni organ podjetja z legitimacijo pooblaščen, da po odčitavanju plinomera takoj na licu mesta kasira denar za odmerjeni plin in na-jemnjino plinomera. V pojasnilo se stranke s tem še obveščajo, da je prvi mesec višja poraba plina samo navidezna, in je vzrok večjega konzuma v tem, ker odčitava inkasant razliko stanja plinomera od 1. novembra 1931 do dne, ko se bo javil pri stranki.

Kolesarji, ki ne poznajo reda.

Pešci, ki hodijo po pešpoti v Tovorniški ulici med gostilno Transval in železniškim prehodom, se zelo pritožujejo na kolesarje, ki drviijo drug za drugim po pešpoti, tako da so ljudje pred njimi v vedni nevarnosti. Večkrat pride tam celo do nezgod, ki jih zakrivijo brezobzirni kolesarji. Treba bi bilo, da policija tudi na tej poti enkrat energično napravi red.

Finančna kontrola se ne prešeli.

Z ozirom na notico v torkovi številki »Večernika«, da se namerava finančna kontrola v Mariboru preseliti v II. nadstropje okrožnega inspektorata v Mariboru, nam sporoča finančna kontrola, da to nikakor ni namera dravske finančne direkcije, ki je prejšnjemu uverjena, da mora glavni oddelk finančne kontrole v Mariboru radi velikega prometa s strankami ostati v pritličju.

Nedelja popoldne ob 5. uri
Oiroška varietna predstava
VELIKA KAVARNA

Akademski ples.

V idealnem stremljenju, da podpre svoje revne člane, je »Društvo jugoslov. akademikov v Mariboru« priredilo pretekli tork v dvorani Union svoj tradicionalni akademski ples. Vključili so prireditelji trdno zaupajoč v stalni kader akademskih starešin, ki so podprli doslej še vsako nacionalno prireditev v Mariboru; žal pa so se baš ti gospodje odzvali vabilu v kaj skromnem številu. Pač pa so počastili akademski ples s svojim obiskom gg. senator dr. M. Ploj, mestni župan dr. Lipold, srezka načelnika dr. Ipavica in M. Makar, mestni zastopniki oblastev in vojske, predsednik »Narodne odbrane« prof. R. Kenda in mnogi drugi odličniki. V splošnem je bila udeležba zelo dobra, ker so prišli v jako lepem številu tudi zastopniki nemškega življa, vse polno pa seveda plesa željne mladine. Dvorana je bila dekorirana zelo okusno, kar je pred vsem za sluga tukajšnjega vrtnarstva Jemec v Prešernovi ulici in mestnega Olepševalnega društva, ki sta dali na razpolago vse zelenje in je zlasti g. Jemec šel akademikom v vsakem oziru na roko. K koncu moramo kar najostreje grajati vedenje tistih par nezrelih sinov »boljših«, narodno zavednih družin, ki so elitno prireditev akademikov hoteli zamenjati z zakotno beznico in sli v svoji nedostojnosti tako daleč, da so morali zapustiti dvorano. V ostalem pa našim agilnim akademikom na lepem uspehu čestitamo in upamo, da je tudi gmotni uspeh tako dober kot moralni.

Akcija za znižanje stanarin v Zagrebu.

Visoke stanarine so za zagrebške najemnike stanovanj prav tako breme kakor za mariborske, ljubljanske in druge. Zato postaja vedno bolj nujna potreba, da se primerno znižajo in spravijo v sklad z ostalimi cenami ter s plačami in zaslužki. Inicijativo je prevzela sedaj banska uprava, ki bo že te dni sklicala anketo vseh prizadetih, povabila bo pa tudi strokovnjake, arhitekte, inženirje itd. Ako ne bo mogoče doseči prostovoljnega sporazuma, bo banska uprava predlagala ministrstvu zasilne uradne odredbe.

Lutkovno gledališče

Sokola-matice v Narodnem domu ponovi v nedeljo 10. t. m. ob 15. uri pravljico igrano v 4 dejanjih »Gašperček v peklu«.

Sokolsko društvo Maribor II na Pobrežju

ima svoj občni zbor v nedeljo 10. jan. ob 14.30 v dvorani brata Štefana Renčija na Pobrežju. Vsi prijatelji sokolske misli vabljeni. Zdravo! Odbor.

Rdeči križ na Pobrežju

uprizarji v nedeljo, 10. januarja t. l. v dvorani gosp. Renčija na Pobrežju zabavno komedijo: »Lepa pustolovščina«. Začetek ob 19. uri. Igra za deco ni primerna!

Današnji ribji trg

je bil precej založen, in so prodajali sardale po 12 Din, skuše, brancine in sipe po 28 Din, polenovke po 22 Din kg. Kupčija je bila dobra.

Zopet ena vlomija — polomija.

Ko je prišla danes zjutraj snažilka v pisarno odvetnika dr. Igorja Rosine na Aleksandrovi cesti, je opazila, da je tam vse razmetano. Takoj je o tem obvestila stražnika, ki je ugotovil, da so vlomilci preskočili 2 metra visoko ograjo na dvorišču sosedne hiše in z debelim lesenim drogrom raztrgali železno mrežo na pritičnem oknu ter se tako spazili v zadnjo pisarniško sobo. Tu so se lotili železne blagajne in jo navrtali ter odprli. Imeli pa so vražjo smolo. Blagajna je bila popolnoma prazna, le nekaj vložnih knjižic in drugih listin je bilo v njej. Teh niso vzeli. Prebrskali pa so vse predale, pretaknili vsak kotiček, toda našli niso ničesar, kar bi se jim izplačalo. Odišli so morali praznih rok, ko so napravili na blagajni okoli 1500 Din škode. O vlomni sta bila tudi takoj obveščena šef kriminalnega oddelka g. Čajko in daktiloskop g. Grobin. Zaenkrat manjka za vlomilci še vsaka sled.

Narodni poslanec g. Krejčl

bo imel jutri ob 19. uri v Balonovi dvorani na Pobrežju sestanek z volilci. Poročal bo o položaju in se informiral o željah in potrebah pobrežkih občanov.

Zverinski oči.

V neki mali vasi na Nižjeavstrijskem so te dni odkrili strahoten zločin, ki je razburil vse ondoto prebivalstvo. Pred enim mesecem je zasačil orožnik posestnika Franca Laichta kot divjega lovca in mu vzel puško, katero je odnesel v občinsko pisarno. Pred nekaj dnevi pa je puška iz občinske pisarne izginila. Sum je padel seveda na Laichta. Orožniki so se odpravili k njemu in zahtevali od njega, da jim izroči puško. Ker pa Laicht tega ni hotel, so orožniki izvršili prijem hišno preiskavo. Ko je orožnik iskal v bližini hleva, je naenkrat zaslišal čudne glasove, ki so prihajali iz hleva. Stopil je bliže in pogledal noter. Nudil se mu je strašen prizor. Na trohneči slami je čepela v cunj oblačena odrasla deklica, ki je bila podobna smrti. Orožniki so ugotovili, da je bila to posestnikova 17-letna hčerka, za katero so mislili sosedje, da je že pred desetimi leti umrla. Deklica je slaboumna in zna jecljati le nekaj besed. Hoditi revica od doletnega čepanja v hlevu ne more več. Prepeljali so jo v bolnico, nečloveškega očeta pa so orožniki odgnali v zapor.

Vitezi častne legije na zatožni klopi.

Skoro neverjetna se zdi ta vest, vendar je resnična. In je stvar ta: ker visokih dostojanstvenikov častne legije niti ne more obtožiti preiskovalni sodnik niti jih ne more obtožiti preiskovalni sodnik niti jih ne more soditi policijska sodnija, ampak so podvrženi naravnost apelacijskemu sodišču, je generalni državni pravdnik sklenil, več visokih dostojanstvenikov, ki so kompromitirani v finančnih aferah, pozvati pred apelacijsko sodišče. In tako se bodo morali v kratkem zagovarjati radi zlorabe zaupanja in prestopka proti družabnemu zakonu med drugimi: grof Sainte-Aulaire, bivši veleposlanik v Londonu, veliki oficir častne legije Deschanel in imejatelj velikega križca častne legije general Archinard.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Petek, 8. januarja. Zaprti.
Sobota, 9. januarja ob 20. uri »Viktorija in njen lužar« ab. A.
Nedelja, 10. januarja ob 15. uri »Rdeča kapica«. Znižane cene. — Ob 20. uri »Lutka«. Prvič.

Ptujsko gledališče.

Ponedeljek, 11. januarja ob 20. uri: »Zemlja smehljaja«. Gostovanje marib. gledališča.

Koledarček »Jadranske straže«.

»Jadranska straža« priporoča svojim članom koledarčke za leto 1932. Dobe se po Din 10.— v društveni pisarni in trgovini g. H. Sax, Grajski trg.

TRADER HORN

V soboto se začne v Grajskem kinu predvajati nemški zvočni vefilm Trader Horn, ki je najboljši džungelski film, kar nam jih je do danes dala filmska industrija. Trader Horn pomeni dobesedno prevedeno »trgovec Horn«. Ta trgovec Horn se je podal v Afriko v do takrat neraziskane, a najbogatije kraje ob Slonokoščeni obali. 25.000 kilometrov je prehodila ta ekspedicija. 60.000 m negativ je napravil oparater in iz te ogromne dolžine se jih je izrezalo 3200 metrov za ta mojstrski vefilm Trader Horn. Krasni so posnetki dežele, veličastveni posnetki zveri. V tem filmu vidimo živali, kar kršnih do danes nismo videli ne v muzejih ne v filmu. Če pomislimo, da je ekspedicija prodirala v malem neznatnem čolnu po Krokodilovi reki, katere do takrat niso poznali niti najznamenitejši raziskovalci, da je bila neprenehoma ogrožena od tisočev krokodilov, da bi najmanjši sunek bil lahko usodno poln za celo ekspedicijo, si lahko predstavljamo postržovalnost teh junakov. Zalibog tudi ta ekspedicija ni bila brez človeških žrtev. Ker je Trader Horn tehnično in kulturno mojstrsko delo, priporočamo vsakomur, da si ga ogleda.

Iz Poljčan

Likvidacija društva »Zvon«. Z ustanovitvijo Sokolskega društva v novembru 1930 sta tukajšnji društvi, »Čitalnica« in »Zvon« popolnoma prenehali z delovanjem. — Skoro vse delovne sile obeh društev so namreč prešle k Sokolu. Pa tudi drugače se je pokazalo, da je troje društev pri nas odveč, saj so v teh težkih časih ljudje mogli obiskovati komaj prireditve enega društva. In tako so nekateri uvideli člani, tako pri »Zvonu« kot »Čitalnici« sklenili, da je najboljša, da se društvi v prid Sokolu razideta. Društvo Zvon je na svojem zadnjem obnem zboru minule nedelje ta sklep kot prvo izvedlo. Likvidiralo je častno in razdelilo svojo imovino 3.300 Din in inventar takole: 1500 Din za uboge šolarje, 1000 Din Sokol, 500 Din planinsko društvo. Inventar pa prosvetno društvo. — Društvo »Zvon«, ki je bilo sicer za kulturni napredek našega kraja zelo zaslužno, je imelo zadnje čase prav malo članstva, zadnji predsednik je bil posestnik gosp. Hauptman. Društvo bi obhajalo prihodnje leto svojo 10. letnico, vendar ga to ni zadrževalo, da se je uklonil skupnim interesom našega kraja, ki hoče združiti v Sokolu vse ljudi, ki jim je na srcu procvit naše lepe domovine. Upoštevajoč ta cilj, bo gotovo v najkrajšem času v prid Sokola likvidiralo tudi našo sicer popularno »Čitalnico«.

Iz Prekmurja

Nov orožniški poveljnik v Murski Soboti. Te dni je prevzel poveljstvo orožniške čete v Murski Soboti g. Milan Kovinčič, orožniški kapetan I. razreda, ki je bil tja premeščen iz Kranja.

Prekmurje brez avtobusnega prometa. Zaradi visokega snega je že od 1. t. m. ukinjen ves avtobusni promet v Prekmurju. Posebno neugodno upliva pomankanje zveze med Mursko Soboto, Beltinci, Dolno Lendavo in Čakovcem. Bilo bi nujno potrebno, da bi se oblasti pobrigale za to, da se ceste vsaj sedaj očistijo.

Vražji advokat.

— Priča, ali veste popolnoma natančno, da je obtoženec tisti, ki je ukradel kravo?

— Gospod sodnik! Dokler me ni začel izpraševati obtoženec zagovornik, sem to čisto natančno vedel, zdaj pa nisem niti več suren, če je nisem ukradel jaz!

Za moderno drsališče in sankališče v Mariboru

Velecenjeni gospod urednik!

Čital sem v »Večerniku«, kar je napisal neki športnik o nujni potrebi modernega drsališča v Mariboru, kajti sedanji dve drsališči res nikakor ne ustrezata in sta tudi vedno odvisni od mile in nemile zime. Dopisnik predlaga, naj bi se za drsališče preuredil športni prostor, kakor to delajo v Ljubljani.

Jaz pa imam čisto drug predlog, ki bi bil tudi praktičen in cenejši. Dosedajni ribnik pri paviljonu naj se v jeseni malo izčisti, to se pravi: treba vodo izpustiti, dno izčistiti in malo izravnati in nato v ribnik spustiti samo 15—30 cm vode — pa je problem drsališča rešen! Sredi ribnika je itak že ena luč, dve pa naj bi se še namestili. Mali ribnik v parku pa je itak dovolj razsvetljen. S tem bi bila vsaka nevarnost udiranja ledu odstranjena. Voda bi hitreje zamrznila, in imeli bi stalno lepo drsališče, za katerega bi nas vse zavidalo.

Športni prostor za to pa nikakor ni poraben. Spomladi se zgodaj pričnajo nogometne tekme, in takrat bi morali še čakati, da se staja led, povrh tega bi pa prostor vsake pomladi rabil temeljitega

popravlila, ker bi se zemlja pod ledom vedno vzvalovala.

Pa še nekaj. Od mnogih staršev sem že čul željo, naj bi športna društva v Mariboru poskrbela za ureditev vsaj čisto primitivnega otroškega sankališča. Starši ne vedo, kam naj pošljejo decosankat. Povsod neugoden teren ali prevelika oddaljenost, ali pa privatna ali policijska prepoved. Zato bi bilo takšno otroško drsališče v bližini Maribora, kakor ga že imajo vsa večja mesta, zelo potrebno.

Ker je drsališče pri paviljonu, bi bilo umestno, da bi se tudi prostor za sankanje napravil kje tam v bližini. Naj se zimski šport (izvzemši Pohorja) koncentrira v bližini Maribora! Ustvarimo si tako-le malo svoj mariborski »St. Moritz«! Ako bi se športna društva za to interesirala, bi gotovo dobili takšen prostor na razpolago od barona Twikla ali g. Badla oziroma g. Halberta. Treba bi bilo samo podreti nekaj dreves, in imeli bi lepo otroško sankališče, kjer bi se naša mladina lahko brezskrbno sankala!

Franjo Korže.

Biserne školjke

Sovjetska vlada posveča v zadnjem času veliko pozornost na murmansko obalo, ob kateri love domačini že od nekdaj biserne školjke, ki imajo v sebi krasne bisere. Pred vojno je znašala vrednost nalovljenih školjk okoli 500.000 zlatih rubljev na leto, vključno temu, da so prekupčevalci plačevali ljudem le toliko, da so se mogli skromno preživljati. Sedaj nalove biservov le še za približno 50.000 rubljev. Sovjetska vlada upa, da se bo dalo ribištvo na biserne školjke še dvigniti, kar bo prineslo državi blaginjo novih dohodkov.

Komunistične gramofonske plošče

Okrožno sodišče v Jassyju v Rumuniji je te dni obsodilo nekega Vladimira Gorderura in dva njegova tovariša zaradi komunistične propagande. Gorderura je bil obsojen na 15 let, tovariša pa vsak na 10 let ječe. Pri aretaciji so boljševiški agitatorji odločno zanikali vsako krivdo, toda sodišče jim jo je pozneje zelo lahko dokazalo. Navilo je namreč gramofonske plošče, katere je pri hišni preiskavi zaplenilo, in iz gramofona se je oglašil ruski boljševiški govornik, ki je čital navodila kominterne za romunske komuniste.

Tragedija maroškega žuava

Pred meseci se je dogodila v nekem hotelu v Alžiru v Afriki grozna tragedija. Zuav, maroški arabski vojak francoske vojske, Ahmed ben Mohamed, je s tremi strelji ubil svojega stotnika De Lissaca, njegovo ljubico Katarino Michelovo ter slugo. Zločin je storil iz maščevanja, ker se mu je Michelova, ki je bila prvotno njegova, izneverila in se preselila k stotniku De Lissacu. Ahmed ben Mohamed je hotel ubiti le stotnika in dekle, ne pa tudi slugo. Tega je ustrelil samo zato, ker je prihitel stotniku na pomoč, in se je Arabec bal, da bi ga izdal. Po zločinu je Ahmed ben Mohamed pobegnil v prišanišče, kjer se je vkrca na neko ladjo ter se odpeljal v Lyon, kjer je takrat bila njegova garnizija. Toda izmuzniti se vendar ni mogel. Kmalu je bil aretiran in odveden v zapore trdnjave Montaux, kjer je pri zaslišanju svoje grozno dejanje skesano priznal. Vojaško sodišče ga je obsodilo na smrt in tudi prošnja za pomilostitev mu je bila zavrnjena. Na Božič ob 5. uri zjutraj so ga na trdnjavske dvorišče ustrelili. Justifikaciji so prisostvovali tudi drugi zuavi, njegovi rojaki.

Med prijatelji.

»Iz mojih ust še nikoli ni prišla laž.«
»Kaj, ali govoriš skozi nos?«

Sport

Zimskosportni program Mariborskega smučarskega kluba.

Smučski tečaji:

Od 10. do 17. januarja in 17. do 24. januarja v Sv. Lovrencu na Pohorju. Dostop iz žel. postaje Sv. Lovrenc na Pohorju poldrugo uro hoda, avto-zveza. Shajališče v penzionu Büttner. Strokovni pouk pod vodstvom učitelja g. Vilka Forstneriča, po sistemu Bilgeri. Ob koncu tečaja predvideni poučni izleti v okolico Sv. Lovrenca in na Pohorje (Planinka, Rogla itd.).

Visokoalpski tečaj na Peci pri Prevaljah v času od 24. do 28. marca. Poučuje g. Vilko Forstnerič. Sprejemajo se samo prej prijavljeni, za katere bo rezervirano prenočišče. Koča bo odprta edino za tečajnike. Pogoji se izvedo pri podpisnem klubu.

Vsakodnevni poldnevni tečaji za otroke in odrasle v okolici Maribora v zvezi s kratkimi izleti. Zbirališče pri paviljonu v parku. Pojasnila daje podpisani klub. Ti tečaji in izleti se vršijo samo v slučajno ugodnih snežnih razmer.

Izleti:

Meseca februarja in marca večdnevni izleti: a) Guštanj - Rimski vrelci - Urška gora - Slovenjgradec - Velika Kopa - Jezerski vrh - Klopni vrh - Ruška koča - Mariborska koča - Pohorski dom - Maribor. b) Maribor - Klopni vrh - Mislince. c) Večdnevni izlet v alpe (marca ali aprila).

SK Svoboda

poziva vse člane da se zanesljivo udeležijo sestanka drevi ob 20. v palači OUZD.

Vsa Evropa umobolna

Sloveči francoski novinar Jules Sauerwein se je na poti v Beograd pomudil včeraj tudi na Dunaju in se je izjavil napram svojim novinarskim kolegom o sedanjem položaju v Evropi med drugim: Za vse, kar je danes slabega, dolžimo krivde gospodarsko krizo. Po krivici. Večji del krivde nosijo ljudje sami. Za življenske potrebe narodov se danes vse preveč producira. Dokaz: bombaž, kavo, žito v Ameriki uničujejo. V Jugoslaviji na primer je toliko živine, da ne vedo, kam z njo, v Rumuniji toliko žita, da jim bo velik del žetve segnil, pa jih je baš v tej deželi polno, ki stradajo in zmrzujejo. Pravijo, da je kriza finančnega značaja in izvira iz pomanjkanja med narodnih plačilnih sredstev, ampak temu ni tako, kriza je zgolj vprašanje kredita. Ljudje si medsebojno ne zaupajo. To nezaupanje ne obstoja samo med različni

Smučski tečaj SSK Maratona pri Rimskem vrelcu.

Slovenski športni klub Maraton je priredil v dneh od 26. decembra do 3. januarja pri Rimskem vrelcu nad Guštanjem pod vodstvom absolventa visoke šole za telesno kulturo v Berlinu gosp. Drago Ulage svoj prvi smučski tečaj, katerega se je udeležilo poleg klubovega članstva zelo lepo število prijateljev zimskega sporta iz Zagreba in Ljubljane. Tečaj je v vsakem pogledu lepo uspel zakar gre največja zasluga agilnemu načelniku zimskosportne sekcije SSK Maratona Zdravku Štanglu, ki je tečaj vzorno organiziral. Krasni in divni tereni v bližini Rimskega vrelca pa so vse tečajnike, predvsem Zagrebčane, naravnost očarali. Težko je najti kje drugod v Sloveniji tako lepih in za smučanje pripravljenih terenov kot so pri Rimskem vrelcu.

Med tečajem sta bili tudi dve smučski tekmi in sicer 1. in 3. januarja. Poslednja za izvežbane smučarje na progi dolgi približno 11 km. Rezultati so bili: 1. Štangl Zdravko (SSK Maraton) 52.55, 2. Marchiotti Stanko (SKGRV) 54.30, 3. Praunspurger Boris (Concordia, Zagreb) 55.40, 4. Škapin Boris (ISSK Maribor) 56.05, 5. Tekauc Srečko (SKGRV) 58.02, 6. Škamlec Rudolf (SSK Maraton) 58.20.

Dobra opazovalka.

Mala Pipica zakliče: »Mamica, pravkar sem ujela dve moški in dve ženski muhi!«

»Kako pa veš, katere so moške in katere so ženske muhe?«

»Ker sta se dve usedli na mizo, dve pa na ogledalo.«

Vohunke v svetovni vojni

Kako veliko vlogo so igrale v svetovni vojni ženske kot vohunke, je znano. Podajamo tu dva značilna primera ženske vohunske zvičajnosti.

Lady A. je živela na svojem lepem gradu v okolici Londona. Njen brat je bil odrinil s prvim angleškim armadnim zborom preko kanala v Francijo. Bil je tam letalec pri armadi generala Frencha. Pri nekem izvidniškem poletu preko nemških linij v severni Belgiji in v neposredni bližini holandske meje mu je odpovedal motor, najbrže zadet od sovražne kroglice, in letalec je bil prisiljen, sredi nemškega ognja se spustiti na zemljo. Toda imel je srečo, da je točka, kjer je pristal, že bila na holandskih tleh. Kmalu za tem je dobila lady A. uradno obvestilo, da je njen brat interniran na Holandskem in tako si je lahko z njim dopisovala.

Preteklo je mesec dni, ko je lepša dne lady A. dobila obisk v osebi neke Rusinje, ki je prihajala iz Londona, da bi po nalogu nekega dobrodelnega društva nabirala darove v pomoč prebivalstvu na Rusko-Poljskem, zasedenem od Nemcev. Kot legitimacijo je pokazala Rusinjo priporočilna pisma od odličnih londonskih osebnosti.

Lady A. je povabila svojega gosta na čaj na grajsko teraso. Pred to teraso se

je razprostirala velika livada, na katero so se bile spustile številne jate ptic. V ozadju se je dvigal gozd, zelenec v prvi pomladi. Med pogovorom, ki se je naravno sukal okoli vojne in usode brata grajske gospe, je Rusinja vzela svinčnik in pričela na prvo prazno stran romana, ki ga je imela s seboj, risati skico tega lepega razgleda na livado. Rusinja je bila nad krasoto pokrajine vsa zadivljena in je pomilovala gospejinega brata, ki mu je gotovo zelo dolgčas po tem lepem domu. Ko je bila risba gotova, je bila grajski gospe tako všeč, da je zaprosila Rusinjo, naj ji prepusti risbo za spomin. Rusinja ji je v zahvalo za gostoljubni sprejem risbo z veseljem poklonila in je svetovala gospe, naj to sliko pošlje svojemu bratu na Holandsko, ki bo gotovo vesel tega spomina z dragega doma. Potem ko je lady A. še darovala neki znesek za rusko pomožno akcijo, se je Rusinja poslovila in se vrnila v London. Lady A. pa je takoj napisala na svojega brata pismo, katerega mu je priložila tisto lepo risbo Rusinje. Kmalu zatem pa je izvedela lady A. dve čudni reči. Prvič se je izkazalo, da tiste osebe, od katerih je Rusinja pokazala tista priporočilna pisma, te Rusinje sploh niso poznali. Potem pa ji je brat na njeno vprašanje, čem je prejel njeno pismo od tega in tega dne s sliko od-

pisal, da ni prejel ne pisma ne nobene slike.

Ali se je bilo pismo izgubilo? Nikakor ne! Ampak to pismo je zajel neki holandski, v nemški vohunski službi stoječ agent in ga izročil nemški tajni vohunski službi. Nemcem je ta tako nedolžno izgledajoča risba sporočila zelo važne podatke. Namreč natančno lego angleških min, nahajajočih se na neki strateško zelo važni točki angleške obale, pri čemer so bile posamezne mine naznačene s posameznimi pticami na livadi.

Leta 1917. se je mlad atašé nekega nevtralnega poslaništva v Parizu seznanil s krasno mlado plesalko. In se vanjo smrtno zaljubil. Ta plesalka je bila strastna šahistinja in je naprosila svojega častilca, da jo seznani s kakšnim slovečim šahistom v prestolnici njegove domovine, ker bi rada dobivala kake prav težavne šahovske naloge. Atašé ji je seveda rad ustregel in ji je nekega dne prinesel naslov nekega šahovskega kluba, ki je užival mednarodni sloves. Tega je bila plesalka zelo vesela in potem je kmalu prinesla atašéju neko šahovsko nalogo s prošnjo, da bi jo poslal tistemu šahovskemu klubu v rešitev, ker je ona nikakor ne more razrešiti. Spet ji je atašé rad ustregel in je svojemu pisemu na šahovski klub priložil to šahovsko nalogo. Pismo je odpisal kakor po navadi po diplomatskem kurirju. Toda ni nikoli dospelo na svoj cilj, ker je v

tem kritičnem trenutku posegla vmes francoska tajna služba. Francozi so že dolgo imeli to plesalko na sumu, da je nemška vohunka. Ostremu očesu vedno nadzirajočih jo agentov »Sureté généralé« torej tudi ni ušlo njeno poznanstvo z nevtralnimi atašéjem. Posrečilo se jim je, da so tisto nevarno pismo dobili v svoje roke. Nato so informirali atašéjevega šefa, ki je uvedel strogo preiskavo. Izkazalo se je, da je atašé brez dvoma ravnal v dobri veri. Vse drugače pa so izpadle poizvedbe francoske tajne policije glede na plesalko. Dognali so, da je bila malo prej, preden je izročila atašéju tisto šahovsko nalogo, v družbi neke druge elegantne dame iz sveta, v katerem se ne dolgočasijo, obiskala neko pariško vojno bolnico, kjer je govorila z ranjenim nemškim letalcem, ki so ga bili za francoskimi linijami sestrelili na tla. Vojaške podatke tega letalca je ona sestavila v šahovsko nalogo, ki je natančno zaznamovala postojanke francoskih rezerv na gotovem delu fronte, ki jih je bil letalec na svojem izvidniškem poletu izvohal. Od šahovskih figur so kmalu je pomenili pehoto, kraljica poljsko topništvo, kralj težke topove, lovec letalsko divizijo, stolp pa glavni stan štaba.

Ako bi bila ta šahovska naloga dospela v šahovski klub, bi si jo bil tam prepsal nemški agent in jo izročil nemškemu generalnemu štabu.

Plesalko so aretirali in ustrelili.

Curren Bell:

Lowoodska sirota

To prostost, to zabavo, ki je nismo bile vajene, nam je bila naklonila nesreča, o kateri moram v nastopnem razpravljati.

Ali nisem bila očrtala svojega bivališča kot ugoden kraj, če sem rekla o njem, da je ležalo sredi gričev in gozdov in se dvigalo tik potoka? Gotovo, krajina je bila lepa; toda je li bila zdrava ali nezdrava, je drugo vprašanje.

Gozdnata krajina, iz katere se je dvigal Lowood, je bila zibel megle in iz megle porojene kuge, ki se je razpasla z nastopajočo in razvijajočo se vigradjo in prilezla tudi v sirotišče; tam je dehnila legar v prepolno učilnico in natlačeno spalnico, in še preden je prispel maj, je bila izpremenila pošast zavod v bolnišnico.

Glad in zanemarieni prehlad sta bila večino gojenk za bolezen primerno pripravila. Pet in štirideset od osemdesetih deklic je istočasno болоvalo. Vsak pouk je prenehal, vsaka stega, vsak šolski red je popustil. Redke gojenke, ki jih je bil legar prezrl, so bile skoro neomejeno svobodne, ker je zdravnik zahteval, naj se pridno in često kretajo, da ne bodo zbolele; pa ko bi tega priporočila in napotila tudi ne bilo, bi jih nihče ne bil utegnil nadzirati ali zadrževati doma. Miss Temple je skrbela le za bolne gojenke. Ves svoj čas je prebila v bolniški sobi in zapuščala je svoje onemogle ovčice le tedaj, kadar jo je ponoči lomil radi utrujenosti hud, neodoljiv spanec in je morala h kratkemu počitku. Učiteljice so bile močno zaposlene, ker so morale pripravljati kmetiče in druge potrebščine za odhod gojenk, ki so bile dovolj srečne, da so imele sorodnike in prijatelje, h katerim so se zatekale in ki so bili voljni, da jih odvedejo iz tega kraja. Marsikatera revica, ki se je bila boleznijo že nalezla, je šla domov — umirat. Nekaj jih je bilo umrlo v zavodu; hitro so jih na tistem pokopali, ker je bila bolezen taka, da pogreba ni bilo moči odlašati.

Dočim se je bil legar v Lowoodu tako udomil in udomačil in je bila v zavodu smrt skoro vsakdanji gost; dočim je po hodnikih in sobah mračne hiše dišalo kakor v kaki bolnici in so se zdravila in razne kroglice zaman trudile, da bi premogle izparine smrti; je medtem zunaj mrkih vrat čez razkošne griče in krasne dobrave brez najmanjšega oblaka sijal divni maj. — Tudi naš vrt je žarel od cvetlic. Slezli so bili poglani kot drevesa, lilije so se odpirale, tulipani in šipki so cveteli; robovi gredic so bili pokriti z rdečimi nageljčki in belimi marjeticami; ob zori in zatonu so divji šipki izdihavali svoj nebeški vonj. In vse to rajsko razkošje ni imelo nobene vrednosti za večino lowoodskih sirot; le tuptam je nudilo kako rokovec bilja in cvetja, ki so ga natrosili obledeli sestrici v krsto.

Jaz pa in ostale še zdrave družice smo v polni meri uživale krasoto kraja in dobe. Od zore do mraka smo se potikale in potepale kot ciganke po gozdu. Delale smo, kar nas je bila volja, hodile tja, kamor nam je srce velelo. Tudi hranili so nas zdaj obilneje. Ne Mr. Brocklehursta ne njegove rodbine ni bilo nikoli v bližino Lowooda, gospodinjstva ni nihče več nadziral; tista sitna gospodinja je odnesla pete, strah pred kugo jo je bil pregnal; njena naslednica, ki je bila doslej upraviteljica lowtonske ubožne lekarne, se še ni bila privadila novemu bivališču ter nas je oskrbovala še precej radodarno in blagih rok.

Tudi je bilo že manj lačnih želodčkov. Bolnice so le malo jele, naši zajutrki so bili obilnejši. Kadar kuharica ni utegnila skuhati rednega obeda, kar se je često dogajalo, nam je dajala velik kos mrzle testenice ali pa pošteno zagozo kruha in sira, in to smo odnašale v gozd, kjer si je vsaka poiskala najdražji kotic in po-
užila svoj del.

Sedela sem najrajši na gladki široki skali, ki se je dvigala vsa bela in suha iz sredine potoka; do nje je bilo treba gaziti in tega junaštva sem se tvegala bosa. Skala je bila baš toliko široka, da je moglo udobno sesti poleg mene še drugo dekle, ki mi je bila v tem času izbrana družica — neka Marijana Wilson, ostro-
umna in bistrovida deklica, ki mi je godila nekaj radi svoje šegavosti in posebnosti, nekaj zato, ker se je

18

vedla bolj po domače. Nekoliko let starejša od mene, je bolj poznala svet in mi je vedela marsikaj povedati, kar sem rada poslušala. Vsakokrat mi je utešila zvedavost. Prizanesljivo mi je upoštevala napake in nikoli mi ni brzdala besed in izrazov. Zнала je lepo pripovedovati, jaz pa dobro razčlenjevati; rada je poučevala, jaz pa izpraševala; tako sva prav složno drugovali in se vsaj izredno zabavali, če nisva imeli druge koristi od najinega občevanja.

In kje je bila medtem Jelka? Zakaj nisem prebila rajskih dni svobode rajši z njo? Ali sem bila pozabila nanjo ali pa sem se bila tako pokvarila, da sem se naveličala njene poštene družbe? Marijana Wilson je bila gotovo manj vredna od moje prve znanke; znala je pripovedovati le zabavne zgodbe in se živo in šaljivo pomenkovati, kar mi je sicer bilo zelo povšeči; a Jelka, če sem jo pravilno sodila, je budila venomer le smisel za vzvišene stvari v tistih, ki jim je privoščila kako besedo. — Res, bravec, vedela in čutila sem to. A dasi sem bila grešno bitje z mnogimi napakami in redkimi čednostmi, nikoli mi Jelka Burns ni presedala, nikoli ni prenehala čuvstvo vdanosti do nje, tako jako, nežno in spoštljivo, kakršno mi še nikdar ni zavzemalo srca. Kako bi tudi moglo biti drugače, ko mi je Jelka vselej in povsod izkazovala tako stalno in zvesto prijateljstvo, ki ga nikoli ni kalila zlovoljnost niti motila svaja. Že nekaj tednov je nisem bila videla, ker je ležala nekje v gorenjem nadstropju. Rekli so mi, da ni bila v bolniškem oddelku zavoda pri tistih, ki so bili zboleli za mačuhom, ker je njo grudila jetika in ne vročinska bolezen. In ker sem bila abotna, sem mislila, da je sušica le minljiva slabost, ki jo bosta čas in nega gotovo izlečila.

V tej veri me je potrialo dejstvo, da jo je Miss Temple privedla enkrat ali dvakrat ob prav toplih, solnčnih popoldnevih na vrt, a ob teh prilikah nisem smela z njo govoriti. Videla sem jo le skozi okno učilnice, in še tedaj ne dobro, ker je bila vsa zamotana in je sedela precej daleč pod verando.

Nekega večera sva se bili z Marijano v gozdu zakešnili. Po svoji navadi sva se bili ločili od drugih in zašli tako globoko v goščavo, da sva zablodili in morali vprašati za pot v samotni koči, kjer sta živela mož in žena, ki sta v gozdu pasla in pitala čredo napol divjih prašičev. Ko sva se bili vrnili, je bil mesec že izšel; ranarjev konj je bil privezan za vereje vrtnih vrat. Marijana je takoj zaslutila, da mora biti nekdo hudo bolan, ko pa so poklicali Mr. Batesa ob tako pozni uri. Stopila je v hišo, jaz pa sem malo zaostala, da si posadim v gredico prgišče korenin, ki sem jih bila izrula v gozdu in ki sem se zanje bala, da bi mi čez noč usehnile. Ko sem opravila, sem se še malo pomudila; cvetlice so tako dehtele, ko je padala rosa. Tako prijeten večer je bil, tako jasen, tako topel! Še vedno žareči zapad je obljubljal nov lep dan. Mesec je veličastno vzhajal na mračnem vzhodu. Opazovala sem vse to in se veselila kot otrok, ko mi mahoma dahne v glavo misel, kakršna me še ni nikoli bila vznemirila:

»Kako hudo mora biti v tem lepem času tistemu, ki leži smrtno bolan na bolniški postelji! Svet je prelep — kako žalostno bi bilo, ko bi ga morala zdajle zapustiti in oditi bogve kam!«

In tedaj se je moja duša prvič potrudila, da bi pojmila, kar je bila čula o nebesih in peklu, in prvič se je zdrznila in prvič se je ozrla in ugledala za seboj, na obeh straneh in pred seboj in okoli in okoli sebe brezdanje brezno. Varna je bila le točka, na kateri je stala — sedanjost; vse drugo je bilo brezoblični oblak in votla globina. In zadrževala je pri misli, da se bo spoteknila in utopila sredi te vreve. Ugibajoč tako in prevračajoč to novo misel, sem slišala, kako so vrata zaškripala. Gospod Bates je prihajal iz hiše in z njim bolničarka. Počakala je, da je zajahal konja in odjezdil, potem je zaklepala vrata. Skočila sem k njej:

»Kako se ima Jelka Burns?«

»Zelo hudo ji je.« je bil odgovor.

»Ali je bil Mr. Bates zavoljo nje tu?«

»Da.«

»In kaj pravi o njej?«

»Pravi tako, da je ne bo več dolgo med nami.« Da mi je kdo tako odgovoril še včeraj, bi bila mislila, da je bodo kmalu odvedli v Northumberland, kjer je bil njen dom. Ne bila bi slutila, da umira, zdaj pa sem to mahoma vedela. Te besede so mi jasno povedale, da je Jel-

ka Burns štela svoje zadnje dneve na tem svetu in da je bila že na potu v carstvo duhov, če je kje bilo tako carstvo. Strah mi je šinil v kosti, potem pa me je prevzela huda žalost, zahrepenela sem po njej — morala sem jo videti. Vprašala sem bolničarko, v kateri sobi leži.

»V sobi gospodične Temple.« je dejala bolničarka.

»Ali bi smela k njej in z njo govoriti?«

»Oh ne, dete moje! To ni mogoče; in zdaj je že čas, da greste v hišo, lotila se Vas bo mrzlica, ako ostanete zunaj, kadar rosa pada.«

Bolničarka je zaklenila sprednja vrata; šla sem v hišo skozi stranska vrata, ki so držala v učilnico. Prišla sem baš o pravem času; ura je bila deveto in Miss Miller je klicala gojenke spat.

Bilo je menda dve uri pozneje, brčkone ob enajsti uri; zaspali mi ni bilo moči in ker je bilo v spalnici vse mirno, sem bila uverjena, da vse družice trdno spijo. Tedaj sem potihem vstala, vrgla krilo čez nočno obleko, se bosa počasi izmuznila iz spalnice in šla iskat sobo gospodične Temple. — Bila je skoro čisto na drugem koncu hiše, toda poznala sem svojo pot in mesečina, ki je bila tu pa tam skozi okna na hodnik, mi je svetila, da sem jo našla brez težav. Vonj po kafri in sparijenem octu me je posvaril, ko sem prilezla v bližino sobe, kjer so ležale za legarjem obolele gojenke. Hitro sem smuknila mimo vrat, ker sem se bala, da bi me slišala bolničarka, ki je bedela vso noč. Strah me je bilo, da bi me uzrla in pogledala nazaj; ker Jelko sem morala videti, morala sem jo objeti, preden umre, morala sem jo še enkrat poljubiti, izpregovoriti z njo zadnjo besedo.

Prišla sem neslišno po stopnicah nizdol, potem čez hodnik, posrečilo se mi je brez hrupa odpreti in zapreti dvojce vrat; nato sem prilezla do drugih stopnic; po teh sem se vzpela in tedaj sem stala pred sobo gospodične Temple.

Skozi ključavnico in izpod vrat je sevala luč; globoka tišina je bila povsod. Ko sem stopila bliže, sem videla, da so vrata le priprta, brčkone zato, da se za tohla soba malo prezrača. Ker nisem marala oprezovati in me je gnala nestrpnost — bila sem vsa zbegana od hude duševne boli — sem jih odrinila in pogledala v sobo. Oko mi je iskalo Jelko, a se je balo najti — smrt.

Poleg postelje gospodične Temple je stala, napol pokrita z belimi zagrinjali, otroška postelja. Videla sem oblike telesa pod rjuhami, a obraz so skrivali zastori. Bolničarka, s katero sem bila izpregovorila v vrtu, je sedela v naslonjaču in spala. Neutrnjena sveča je brlela na mizi. Gospodične prednice ni bilo videti. Čula sem pozneje, da so jo bili poklicali k drugi deklici, bolni za legarjem, ki se ji je bledlo. Stopila sem naprej in se ustavila pri postelji. Prijela sem zastor, a rajši bi bila kaj rekla, kot ga razgrnila. Še vedno sem se bala, da ugledam mrliča.

»Jelka!« sem rahlo zaklicala, »ali čuješ?«

Zganila se je, potegnila zaveso in zagledala sem njeno bledo, posušeno, a povsem mirno lice. Tako malo se je bila izpremenila, da mi je ves strah minil.

»Ali si to ti, Jana?« je vprašala s svojim prijaznim glasom.

»Oh.« sem si mislila, »saj ne bo umrla. Motijo se. Ko bi bilo res, bi ne mogla tako mirno govoriti.«

Stopila sem k njej in jo poljubila; njeno čelo je bilo mrzlo in njeno lice hladno in shirano, tako tudi nje roka in laketi; a smehljala se je kot nekdanje čase.

»Po kaj si prišla, Jana? Enajsta je že minila, pred nekaj trenutki sem slišala, kako je ura bila.«

»Prišla sem, da te vidim, Jelka. Čula sem, da si hudo bolna in nisem mogla zaspati, ne da bi govorila s teboj.«

»Prišla si torej po slovo, kajne; morda baš o pravem času.«

»Po svoji naravi! Da, ali mi se ne smemo prilagajati naravi! Želim, da postanejo ta dekleta otroci po milosti božji. In čemu potem to obilje? Zopet in zopet sem velel, da želim, naj si gojenke laze preprosto, skromno in čedno pričesajo. Miss Temple, to deklico bomo gladko ostrigli; jutri pošljem brivca. In še druge vidim, ki so vse preveč lasate, na primer tista močnja deklica tam — recite ji, naj se okrne! Ukažite vsem gojenkam v prvi klopi, naj vstanejo in okrneo lica k steni!«

Najfineljši rum
en gros!

Brandy
In vse vrste likerja itd.

Pristna slivovka
en detail!

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 9

Telefon 25-80.

Tovarna likerjev, desertnih vin, in sirupov.

Smučarski loden v modri in rjavni barvi

v cenah po Din 60.—, 90.—, 110.—, 135.—, 160.—, 190.— in 220.— nudi trvdka

37

Franjo Majer — Maribor, Glavni trg 9

sastopniki se sprejmejo

Šivilja

gre za Din 25.— šivat na dom novo in staro perilo. Naslov v upravi »Večernika«.

63

Pridno kmečko dekle

želi se naučiti kuhanja zato išče službo pri dobrih ljudeh. Ponudbe pod »Takoj« na upravo »Večernika«.

60

Jutrove zbirke

dobite tudi v podr. Tiskovne začruge, **Maribor, Aleksandrova cesta 13**